

Jak naučit

„besedoseminář“

František Šusta

www.treninkjerozhovor.cz

K zopakování

1) „Nikdy není jen chování“ 2) Chování je funkcí svých minulých následků

Background - historické pozadí

A) Antecedent (spouštěč)

B) Behavior (chování)

C) Consequences (následky)

P - Prediction (předpoklad do budoucna)

	Zvyšuje četnost	Snižuje četnost
Něco přidáváme	R+ (pozitivní reinforcement)	P+ (pozitivní trest)
Něco ubíráme	R- (negativní reinforcement)	P- (negativní trest)

Kdo určuje, co je trest a co je reinforcer?

Reinforcery - to, pro co živočich pracuje

1) **Primární reinforcery** - v podstatě elementární potřeby zvířete, které se snaží mít neustále „naplněny“. K nim nakonec míří motivace jakéhokoliv chování.

a) **METABOLICKÉ POTŘEBY** - potrava, voda, optimální vzdálenost od zdroje teploty

b) **KONTROLA** - neznamená ovládnutí ostatních, ale spíše vědomí, že v okolnostech prostředí dokáže živočich najít prostor, kde není ohrožován (úkryt, role ve skupině, fungující pravidla, jistoty)

2) **Sekundární reinforcery** - historicky spojené s některým z primárních reinforcerů nebo jiným, už osvojeným sekundárním.

MOHOU SE REINFORCERY PSA (PRIMÁRNÍ, SEKUNDÁRNÍ) LIŠIT OD REINFORCERŮ JINÝCH DRUHŮ?

Jak vytvořit chování?

1. Zachycení (capturing)/ 2. Tvarování (shaping)

Ad. 1 - zachytí existující přirozené chování a podporuje ho.

Obvykle nezvyšuje úroveň jeho provedení

Hodí se pro přirozené druhy chování

OBA PRINCIPY LZE SPOJIT - zachytit základ a dále tvarovat

Lze předpokládat nějaký rozdíl ve spolupráci zvířete při těchto dvou stylech tréninku?

Ad. 2 - postupnými kroky rozvíjí úroveň chování do míry, kterou chceme

Vhodný pro nácvik složitějších a ne zcela přirozených chování

Pravidla tvarování (shapingu)

1. Malé kroky - zvíře musí mít šanci na úspěch
2. **Trénujeme vždy jen JEDNO NOVÉ KRITÉRIUM, nikdy dvě naráz**
3. Při zavedení nového kritéria do tréninku se „vykašleme“ na staré kritérium (zvíře si brzy vzpomene)
4. Buďte vždy o krok před zvířetem - dobrý plán, nezastavovat se
5. Neměňte „trenéra“ uprostřed výuky
6. Když jedna metoda nefunguje, zkus jinou
7. **Nepřerušujte lekci bezdůvodně - zvíře to chápe jako trest**
8. Při zhoršení chování přezkoumej dosavadní proces shapingu - význam záznamů.
9. **Skonči, dokud je to dobré - viz. princip větší snahy u zvířete než u člověka.**

SIMULAČNÍ HRA NA SHAPING A ZACHYVENÍ

Plán shapingu

1. Přesně a „změřitelně“ definovaný cíl- nové chování
  2. První krok - co nejpodobnější chování, které zvíře už umí
  3. Reinforcer
  4. Postupné kroky (aproximace)
- Pozn. - význam rytmu práce, délky lekce, „rozvolnit kritéria“ - viz. video gorily + praxe Ervín

Co je to bridge a k čemu slouží?

- 1) **TOHLE BYLO SPRÁVNĚ**   2) **SKONČILO TO (terminant bridge)**

Pozn. Lze i KEEP GOING BRIDGE - znamená „VYDRŽ V TOM, CO DĚLÁŠ“.

Dává se před terminant bridge, neodměňuje se, mnoho zvířat ho NECHÁPE - raději keep going bridge nezkoušejte (zkazíte si tím ten základní)

Target jen pomůcka k vytvoření chování (tak jako bridge)

Hotové chování (přechod někam, zůstat někde) může fungovat i bez targetu

S jeho pomocí lze vytvořit i různé „pozice těla“ užitečné i při kontrole zvířete, bezpečnosti apod.

- **Krmící místo** - podstatě „jeden z typů targetu“. Určený prostor, kde zvíře dostává odměny.

- Užitečné při krmění skupiny, bezpečnost člověka při vstupu ke zvířeti, vnáší klid do procesu krmění

Transportní bedna (a jiná uzavřená místa) - pokud „tvaruji“ přenášení v transportní bedně, z jakých kroků se chování skládá?

- 1) Seznámení s bednou
- 2) Vstup do bedny
- 3-4) Zavření uvnitř
- 3-4) Setrvání i při přenášení